

МАНАСТИРЪТ
„СВЕТИ АТАНАСИЙ ВЕЛИКИ” –
ПЕРЛА В КОРОНАТА НА СТАРА ЕВРОПА

* * *

*Тази книга се случи в лeтo 2018-o
пo бoлaгoвoлeниe нa рoдoлюбиви бългaри.
И знaй, Читaтeлю, чe тя сe създaдe
с мнoгo лoбoв – зa блaгo нa хoрaтa
и слaвa Бoжия.*

* * *

*Авторски колектив:
Акад. д-р Росен Милев
Златка Колева
Илко Чамов
Надежда Станилова
Ангел Кроснев
Свещеник Иван Тодоров
Васил Аргиров*

Редактор: Акад. д-р Росен Милев

Фотограф: Георги Иванов

* * *

ПРОЕКТ НА АНОНИМНИ ДАРИТЕЛИ
ЧИРПАН, 2018 г.

Книгата се разпространява безплатно

„Срещу летни Свети Атанас момичетата и момчетата излезли около полунощ на улицата и очаквали да чуят как Свети Атанас ще да се качи на планината и как ще да запее:

*Ела, зимо —
мина лято —
и донеси
дълги нощи
със седенки,
със преденки!
Захванало да се разсъмва.*

*Любен Каравелов, „Българи от старо време“,
София, 1975 г., стр. 111*

** * **

Да се върнем към корените си, това е част от мисията на манастира „Свети Атанасий“ край с. Златна ливада, Чирпанско. Не случайно в българската литература има описан обичай на празника на Св. Атанасий, посрещането на песента му от планината срещу 2-ри май красноречиво говори за култа към светеца по нашите земи. Разсъмването е символната стойност на този манастир.

Акад. д-р Росен Милев

Как се роди тази книга

Приятели,

Приех да участвам в този проект заради моя внук, който скоро се появи на този свят, и заради баба ми, която е на път да си отиде, за да бъде мост между поколенията и да предам нататък вярата, наследена от предците ми. Но радостта да работя за това духовно дело продължи кратко и бързо се оказах в пъзел, части от който просто липсваха. И да разкажа 17-вековната история на манастира ми се стори непосилно.

И тогава се случи нещо интересно, и то донесе идея да бъдем полезни с общи усилия. Преди да съм споделила какво ми предстоеше, случайната поява на приятел откри посоката на книгата, с един ред в социалната мрежа: „Прочети какво съм писал за манастира „Св. Атанасий“. Илко Чамов – журналист, писател, автор на шест книги“. Още не знаеше Илко, че ще участва и в списването на тази.

Интересното последва и нататък – докато обсъждахме материалите за един от най-влиятелните богослови, осветил земите ни, историите тръгнаха сами. Нещо повече, хората се съживяваха, изречението: „Ще се прави книга за манастира „Св. Атанасий““, отключваше ентузиазъм и всички бързаха да помогнат, сякаш дълго бяха чакали това събитие...

Всъщност, първо ме изпратиха да запаля свещ.

Много внимавай какви ги пишеш – шегуваха се приятели, може да е бил овчарник манастирът през социализма, но не е възможно Св. Атанасий да се е появил на партийния секретар. Разбира се, че е възможно, отговорих, това е действителен случай, можем да открием внуците на този човек. Определено не разбирах смисъла на изреченото, казах го просто така. Но нищо не беше „просто така“ в тази история. Два месеца по-късно (случайно) се свързах с Надежда Станилова, внучката на партийния секретар, потомък на стар род от селото. Нейният пътепис „Златото на Златна ливада“ е отличен в литературен конкурс на Public Republic „Где е земният рай?“ по случай 150 години от рождението на Алеко. Благодаря на Надежда Станилова, която изпрати друго свое

произведение, посветено на манастира – „Пътят към храма“.

Така, по пътя си, идеята събра хора с литературна опитност и други, които не се бяха занимавали с подобна дейтелност, но писаха с вярата си.

И много такива случки имах, уважаеми Читателю, което ме накара да се замисля – как тъй случайности и съвпадения ни следваха до края.

После оживяха приказките, които слушах като дете от старата игуменка - баба Евдокия, върнаха се незабравимите лета на 80-те, в които дворът на манастира се огласяше от детска глъч, ние се карахме за люлката на големия дъб, а бабите ни викаха по нас, че пилеем времето си в игри и гледаме да изклинчим от общата работа. А работата все не свършваше – жените перяха черги, варяха сладко и пъдеха мухите от застланата на бели чаршафи юфка. Всяко лято баба ми шеташе в манастира по седмица и повече и вярваше, че подареният ѝ труд ще измоли милостта на Господа и Свети Атанасий ще закриля семейството ни през цялата година. Така се случи, че тя погребва тогавашната игуменка и прие това задължение като дълбока отговорност, пратена ѝ от небето. Семейната хроника пази разговора между майка Евдокия и баба ми, в който игуменката даде наставления с какво баба да я облече на погребението и как да я изпрати в отвъдното. Заръките ѝ звучаха странно, защото живеем в града и не се знаеше дали ще бъдем в манастира в часа на смъртта ѝ. Но както каза старата калугерка – така и стана. Гробът на игумения Евдокия е покрит с цветя почти през цялата година, тя е кръстница на повечето деца от селото, които освен подаръците от нея, пазят паметта ѝ в сърцата си... Помня смътно и образа на белобрад свещеник, който понасяше кротко всичките ни лудории и току подканяше баба: Айде, стига шетане, направи ни от твоите питки... Но ние, децата, оставахме безразлични към общата трапеза и крояхме планове за нощта. Баба Евдокия ни беше казала, че точно в полунощ Свети Атанасий се появява на дъното на кладенеца и можем да го видим, ако мълчим по пътя и не вдигаме шум. И така, през нощите, убедени, че всички спят,

се промъквахме на пръсти до кладенеца, вдигахме капака и включвахме джобното фенерче, носено специално за целта – да освети лика на Свети Атанасий.

С тези спомени благодаря на моята баба, нейният пример е мотивът да поема този ангажимент, зная от нея, че човек е смислен, само когато се раздава на другите. От дистанцията на времето виждам сега, че всяко от посещенията ми в светата обител е имало значение, за което не съм дозирала – както преди време, когато отидох, увлечена от фотографията. Има какво да се снима там – природата на двата бряга на Старата река, постницата на светеца в скалата, скрита в буйна растителност; накъдето и да се обърнеш – красиви пейзажи. Влязох първо в църквата да запаля свещ. Свети Атанасий е много силен! – мъжки глас зад гърба ми ме накара да забравя за пейзажните снимки. Така се запознах с човека, който продаваше свещите. Разбира се, че го снимах, а после чух и историята му. Тежко болен бил, прекарал няколко дни в кома. А там горе, на оня свят, Света Богородица му заръчала: Майка ти да направи маслосвет в манастира „Свети Атанасий“ и ще оздравееш. Оздравял и дал обет на Бога да му служи, докато е жив. Благодаря на този човек, че сподели историята си. И друго запомних от него – ако искаш Бог да чува молитвите ти, много трябва да се пазиш от врявата на деня – хем да живееш на пазара, хем да не позволяваш на пазара да живее в теб... За съжаление, сега не успях да го открия, но леля Дора от с. Златна ливада потвърди истинността на думите му.

Тодорка Радева е кметски наместник на селото от 2003 г. до 2011 г., по времето, когато идва сензационната новина, че това е първият манастир не само по земите ни, но и на европейския континент. Благодарение на нея получихме ценни материали за светата обител, които тя грижливо пази в дома си, с надеждата, че ще дойде времето да стигнат до повече хора.

Неоценима е и помощта на фотографа Георги Иванов, който ме насочи към важни източници на информация. Ако знаеш само какви кадри имам на манастира, вълнуваше се

Гошо. Сякаш са правени с дрон, ама не са, снимах от една височина...

Вдъхновиха се и миряните от църквата „Свето Възнесение Господне“ в гр. Чирпан. Непременно потърси децата на баба Иванка (Чирпан, ул. „Дерменка“ 37), поръчаха ми те. Не може да не знаят историята, която баба Иванка, лека й пръст, ни разправяше. А историята се случила на храмовия празник на манастира през 1939 година. Пред очите на всички се сгънала постницата на Свети Атанасий и приклещила момчето, което откраднало парите, оставени на скалата. Пуснало момчето откраднатото и скалата се разгънала... Пиши и за оня дядо, насърчаваха ме хората, дете псувал Свети Атанасий, за Дяко Чобанина кажи, ама светецът му се показал, самт до кладенеца. Изплашил се дядото, извикал селото и после всички от невярващи станали вярващи...

Благодаря и на Ангел Колев, гл. редактор на в. „Чирпански новини“. Разбира се, че ще помогна, подкрепи проекта г-н Колев, животът ми е свързан с този манастир. Добре е да публикуваме кратка обява във вестника, може да получим интересни истории.

И сега, признавам си, съвсем бях забравила за разговора по темата с млада жена, майка на едногодишно момченце, с която се запознах в един столичен парк. Като съпруга на свещеник, тя прие присърце темата и обеща да помогнат семейно, да изпратят материали и да улеснят работата ни. Благодаря на Елена Спасова Иванова! Обърнете внимание какъв заряд съдържа житието на светеца, подготвено специално за нашата книга от нейния съпруг - отец Иван, храм „Възнесение Господне“, гр. София.

Приятели, нямам куража да изброя всички, спомогнали за реализацията на инициативата ни. Вярвам, че Бог ще им се отблагодари, ще ги разпознае по нишана, който Сам им е сложил, както казва Илко: Имаме един наш, български нишан – това е българската азбука, кирилицата, това е православие.

И в тази посока на родолюбие, в разказа ни се появи близък приятел на монсеньор Георги Елдъров, българинът на

най-висока позиция при Ватикана. Благодарение на него и на акад. Росен Милев светът узнава истината за манастира „Св. Атанасий“. Монсенъор Елдъров е велик българин. Покланям се доземи за делата му, сподели Димитър Неделчев от Казанлък. За него България беше над всичко, а днес повече от всякога имаме нужда от такива примери, допълни г-н Неделчев.

През целия този път обаче, от всички посоки вървеше едно неизменно послание: **Голямо е чудото в Златна ливада, търсете акад. д-р Росен Милев!**

С акад. Росен Милев разговаряхме в средата на м. септември, 2017 г. Историкът приветства идеята и дари резюмето си по темата, в което обобщава най-важното от историята на манастира. Акад. д-р Росен Милев е завършил Хумболтовия университет в Берлин, доктор е на философските науки от Залцбургския университет, преподавател по „Европейска комуникационна история“ в Берлин, Виена и Цюрих, президент на Балканската медийна академия, член на Нюйоркската академия на науките. Благодаря на акад. Милев за отделеното време; близо час известният учен разказва за уникалността на светата обител, посочи различните гледни точки към тази история. Разговорът ми помогна за ориентация в цялостната картина. Впечатли ме гласът на този щедър на дух човек, затова му зададох само един въпрос – защо толкова ревностно е отдаден на тази кауза. Акад. Милев отговори кратко: Вярвам в това, което правя. Като намеса свише приех обаждането му месец след този разговор. Знаете ли, сподели той, съвсем по друг повод отворих „Българи от старо време“ на Любен Каравелов и видях, че в книгата е описан обичаят, свързан с празника на светеца на 2-ри май, реших да споделя това във връзка с вашата работа. На свой ред му разказах вълненията си и необичайния начин, по който се сформира екипът ни... Духът на Св. Атанасий бди над нашето начинание, обобщи акад. Милев и за обща радост предложи да бъде редактор на книгата като продължи да ни помага до приключване на ръкописа. Акад. Милев ни изпрати и семинарната работа, посветена на манастира „Св.

Атанасий“, подготвена от българския студент по православна теология в Мюнхен – Васил Аргиров, която предстои да прерасне в дипломна и ще бъде първата в света, свързана с нашия манастир. Размених няколко писма с автора й. Васил Аргиров е от ония млади хора, от които ти става светло, че ги има. Публикуваме откъс от работата му: „Няколко важни думи от завета на Св. Атанасий към хората“, изборът ни е основан на веруюто, че най-важното е какво правим за общото, за другия, на какви принципи подчиняваме живота си. Превода на български език направи самият автор, за което му благодаря!

Но най-много съм задължена на нашия архиерейски наместник – свещеник Иван Колев Иванов от църквата „Свети Архангели“, Чирпан. Благодарение на него имахме удоволствието да се потрудим над тази родолюбива кауза.

Благодаря на отец Иван за доверието и подкрепата!

И накрая, преживяното в целия този процес обобщавам с думите, с които ни изпроводи от с. Златна ливада: „Щом сте се захванали с това дело, Св. Атанасий ще ви помогне!“.

Застигна ни благословията на хората, Свети Атанасий живо присъства в съставянето на тази книга, като истински „баща на православието“, той подкрепяше нашата работа и ни изпращаше помощ. И до днес светецът продължава мисионерската си дейност по земите ни.

Тепърва ще се пишат книги за Чирпанския манастир, интересът от научния свят е засилен, предстои и нова изследователска работа. Нашата цел е скромна – да съберем най-популярната информация за манастира, да запишем легендите, да споделим свидетелства за чудеса и изцерения от наше време.

* * *

Авторският екип на този проект работи благотворително. Книгата се разпространява безплатно, по волята на анонимни дарители!

Златка Колева, организатор на проекта

I. Манастирът „Св. Атанасий Велики“ край село Златна ливада, Чирпанско – първият манастир по българските земи и най-старият в Европа

Уникалността на манастира като културно-историческо наследство. История, нови открития

Чудо бележи създаването на манастира в далечния IV век, когато Александрийският патриарх Св. Атанасий Велики минава през земите ни. 17 века паметта на село Златна ливада, край което се намира манастирът, пази историята за светеца, който на връщане от Сердикийския събор спира за нощувка в близката римска крепост. Разбрал, че тракийското и готското население е заплашено от епидемия и от пропагандата на арианите, Свети Атанасий дава заръката: Постройте черква и епидемията ще ви отмине. И чудото станало.

Друга легенда разказва, че по пътя си за Вселенския събор в Сердика Свети Атанасий прекосил на кон нашите земи и се натъкнал на човек, заспал наред пътя. Събудил го и му заръчал да събере дружина, която да премести скалата на отсрещния хълм. Изпълнил мирянинът заръката, а там, където била скалата, зейнал отвор и рухнала лековитата вода. Тая вода и до днес цери очи, нерви, бяс, отървава от зли магии мало и голямо. После дружината се хванала и вдигнала манастир. (В този вид легендата е записана от Илко Чамов - „Това място е чудотворно и свято“, текстът се пази в архивите на селото.)

По следите на легендите тръгва научен екип под ръководството на акад. д-р Росен Милев през 2004 г. Учените са впечатлени и от един интересен факт от 2003 г., когато на поклонение в манастира идва 115-ият Александрийски патриарх Петрос VII (1949-2004), който подарява на манастира ценна египетска икона на Св. Атанасий и дава недвусмислен знак за значимостта на светата обител за християнския свят.

След проведената археологическа експедиция до светилицето, справка с житието на Св. Атанасий от 12-томната руска православна енциклопедия „Житията на светиите“ и проучванията във ватиканските архиви от монсеньор Георги Елдъров, акад. д-р Росен Милев категорично доказва, че първият манастир по българските земи и на европейския континент е създаден през далечната 344 г. от Александрийския патриарх Атанасий Велики, едва след него се нареждат „Кандида каса“ в Шотландия от 360 г. и манастирите от днешна Франция, основани през 373-375 г. от Свети Мартин.

Легендите не трябва да се подценяват, твърди историкът, напротив, точно те инспирират научни открития, както е било например с град Троя.

Сензационната вест, че първите монаси в Европа са живели по земите ни, предизвиква вълна от публикации в пресата през 2004/5 г., още повече, че откритието е провокирано от статия на в. „Новинар“, която разказва за манастира край Златна ливада. Така журналистиката дава тласък на научните изследвания, а те от своя страна отреждат на българските земи централно място, наред с Рим и Константинопол, в процеса на християнизацията на континента през IV век.

За уникалността на манастира край Златна ливада разказва акад. д-р Росен Милев, „Манастирът в с. Златна ливада – перла в короната на стара Европа“, интервю на Илко Чамов, в. „Тракия XXI век“, брой 5, 2-8 февруари 2005 г.:

Монашеството е пренесено от Египет в днешна Европа от Св. Атанасий. Светията пише книга за своя учител Антоний (б. а. - 17 януари не случайно е празник на Св. Антоний, а 18 януари – на Св. Атанасий), основал няколко християнски манастира в страната на пирамидите и Палестина. Тя е озаглавена „Животът на Св. Антоний“ и е разпространена почти в цяла Европа. Така Атанасий, канонизиран след смъртта си за светец, подбудил християнското монашество теоретично. А на практика го институционализира

като създава първия уникален манастир.

С моя колега-изкуствовед доц. Зарко Ждраков дойдохме тук през септември миналата година. Посетихме така наречената „постница“, малкият пещерен тунел над манастира. През него миряните са се провирали след Велики пости. Досега се считаше, че първият модел за постница у нас е от IX век – на Св. Иван Рилски, край Рилския манастир. Но, оказва се, че постницата и манастирът край с. Златна ливада са от пет века по-рано. И още нещо много важно. Възрастни жени от селото ни разказаха за тукашната народна лечителска практика. Преди много години, когато преспивали за здраве в манастира, на болния връзвали метален амулет. Ако е болна ръката – муската е била с форма на ръчичка, ако е болна главата – като главичка, и т. н. Доц. Ждраков беше изумен не толкова от преданията за местната сугестивно-лечителска практика, а от това, че тя потвърждава макар и нетоталния континуитет на манастира, въз основа на практики, засвидетелствани още в Късната античност.

Изумени са не само изкуствоведите, откритието на българския историк и научните му трудове за готите и раннохристиянската култура по нашите земи променят утвърдени в историята схващания, наложили се през годините като единствени безспорни истини. В интервю на Искра Ценкова, „Новинар откри най-стария манастир в Европа“, в. „Новинар“, 7 април, 2004 г., както и в споменатия по-горе материал във в. „Тракия XXI век“, и в статията си „Манастирът „Св. Атанасий“ край с. Златна ливада – най-старото действащо християнско светилище у нас“ – в. „Абагар“, бр. 3, март 2004 г. - акад. Росен Милев попълва историческия пъзел. Променя се усещането, подчертава историкът, че периодът IV–VII век, заключен между античност и средновековие, е бил пропуснат или по някакъв начин омаловажен, защото за историята са важни не само т. нар. големи периоди, но и междинните епохи. Наложилото се схващане, че народността ни се формира от три основни етнокомпонента

– траки, прабългари и славяни, също се променя (в. „Тракия ХХІ век“) - на сцената излизат готите и точно те се явяват медиатори, които стоят между тракийската и българо-славянската култура. Наред с готската основа при създаването на кирилицата, в езика ни се пазят около стотина думи с установен готски корен и едни от тях са: град, снага, любов и др. *„Спрях се на факта, че през IV век Вулфила изобретява готската азбука, споделя пред Искра Ценкова историкът. Това беше новост за мен и се изненадах, че в България никой не го знае. Оттук тръгна интересът ми към готите и късната античност. Покрай историята на азбуката открих друг интересен факт, че кирилицата е създадена въз основа на готската писменост. Освен палеографията, и имената на буквите са подобни – нашите ази, буки, веди отговарят на техните ази, бирканен и т.н. Т.е. Кирил и Методий са взели този принцип от Вулфила за назоваване на буквите. За мен беше изключително важно това, че тук той е направил и превода на Библията на готски.“*

Откритията на акад. Милев разчупват и познатото ни от историята схващане, признато за единствено вярно, че Борис I покръства българите, за ранно християнство почти не се говори, а манастирът „Св. Атанасий“ е точно такъв, създаден във времената на борби между ортодоксалните течения и арианството в религията. Интеркултурното общуване е наш патент, твърди акад. Милев, защото точно тук готите се християнизират и образуват, за да насложат своите по-късни културни пластове в ранносредновековните готски монархии. Според него, моделът на кралствата е създаден по българските земи от Вулфила (311-383), „апостола на готите“, а като се добави и утвърждаването на православието сред готите около Берое, манастирът край Златна ливада заема значимо място в контекста на културните паметници на Европа. И наистина, овациите за историка не закъсняват, изследванията му за готите са приветствани от научните среди, в едно от многобройните поздравления е отбелязано: *„10 години след като Европа*

откри своето готско културно-историческо наследство, България също откри своите готи.“

Справедливостта изисква да посочим богатство на символи, съчетаващи по уникален начин духовното и материално културно наследство у нас, единството на интерпретацията, на които се осигурява от връзките между тях: по хоризонтала, насочващи към нови значения днес, и едновременно с това – вертикално, към възкресяването на античните послания през културните пластове, пресечната точка на двете оси е квинтесенцията – духът, искрата от Твореца, белязала земите ни.

Географският кръстопът, на който се намираме, определя всъщност и историческата ни съдба. И в наши дни, в бързо променящата се картина на континента, манастирът, основан в размирните времена на четвърти век, продължава да бъде стожер на православие, носител на символика, заложена преди 17 века в легендите за създаването му.

Това, разбира се, съвсем не заключава важноста на манастирската обител за колективната памет на обществото, превърнала в хармонично единство древна култура и богата история, традиция и настояще, запазила се като действащ духовен център, независимо от превратностите на времето. Откритието само по себе си разчупва стандарта във византистиката, отбелязва акад. Милев. През май 2005 г. на посещение в манастира идва проф. Петер Шрайдер, завеждащ катедрата по византология в Кьолнския университет и президент на Световната асоциация на византолозите. Пред коктейла в президентството, професорът избира с. Златна ливада. Немският историк поема и личен ангажимент да проучи архивите за житието на Св. Атанасий в библиотеката на Александрийската патриаршия. В статията си „Научен капацитет по византология посети манастира в с. Златна ливада“ Елена Шопова (личен архив) подчертава важноста на визитата за бъдещето и статута на манастира. Като несъмнено добър знак и добро начало е самата дата на срещата – бележитите учени идват на по-

клонение навръх 24 май, празникът на българската просвета и култура. Заедно с проф. Петер Шрайдер, свещичка в черквата палят и акад. д-р Росен Милев, президент на фондация „Балканмедия“, и проф. Аксиния Джурова, директор на Центъра за славяновизантийски проучвания – „Иван Дуйчев“, София. Да се търсят средства за археологически изследвания и да се открият текстови извори - са част от задачите пред научния екип, планира се и съвместна дейност с най-светлите умове на Европа.

А светата обител продължава да привлича височайши гости, на 13 февруари 2005 г. свидетелство за поклонението си в почетната книга на храма оставят шведският посланик в България Бертил Рут и археологът от университета в гр. Упсала – проф. Андерш Калиф.

Манастирът е забележителен и с архитектурната си композиция, комплексът включва: нова двуетажна сграда, построена по указания на Людмила Живкова, две стари крила, на втория етаж на северното манастирско крило е параклисът „Света Петка“, празникът на който се отбелязва на 14 октомври. Сред монашеските килии е скривалището на йеродякон Игнатий (Васил Левски). Манастирската черква се намира в дъното на двора, вдясно от нея по каменна пътека се слиза до лековитото аязмо. Старата река дели обителта от постницата на Св. Атанасий, това е чудотворна кухня в скалата, в която хората оставят греховете си. В пространствен план, пътят на освобождение от човешката греховност звучи като преодоляване на ред препятствия: преминаване през вода – първо се прекосява Стара река, изкачване на височина – на другия бряг се издига стръмна скала, извити стълби водят на десетина метра височина в скалата, и накрая – промушване през „иглено ухо“ – през тясната дупка в скалата. В постницата светецът се е оттеглял в усамотение и молитва, с което се свързва лечебното й действие.

Мястото на обителта не е случайно, тук минава стратегическият по онова време път Константинопол – Сердика, манастирът е разположен в подножието на важна крепост.

Известен е още и като Римския манастир.

Целият район е прочут с богатството си на археологически паметници от различни епохи, това се потвърждава и по време на строителството на автомагистрала „Марица“. Регионът е уникален с културно-историческото си наследство от раннохристиянската епоха.

Калето пък, що се намира на „Хисарлъка“ до село Алтънчаир (Златна ливада), над манастирчето „Свети Атанасия“, наречено „Рогуша“, казват, било развалено от чирпанския Хаджи паша около 1830 г., пише Никола Събчев в „История и етнография на град Чирпан“, 1938 г. В това кале имало чешма, тръбите на която били изравяни из нивите на североизток от нея. То се намира близо – на запад от Арзус, не много далеч от римската станция Карасура, която лежи на същия път... Никола Събчев отбелязва също, че плочата, положена при основаването на гр. Пизос през 202 г. преди Христа, е пренесена в с. Чакърлари (с. Димитриево) именно от „Хисарлъка“ (мястото на „Пизусъ“) от чакърларските турци. За неповторимостта на този артефакт пише следното: ...на мястото на „Хисаръ-ка-саба бил някогашният град Пизусъ, основан от няколко тракийски села през 202 г. преди Христа във времето на царя Септимия Севера. Самото име на града Пизусъ е издълбано на плочата, написана още преди основаването на града и намерена в с. Чакърлари. Тази плоча е един от най-важните римски паметници, намерени в България, се изразява почетният автор, Д-р Иречек. Според Н. Събчев - Пизос и Карасура са разрушени и разграбени от околните селища не по-рано от турското нашествие.

В монографията си „Античният Пизос, Свети Атанасий и богоизбраните българи“ инж. Димитър Димитров също отбелязва, че античният Пизос се намира на хълма на изток от манастира „Свети Атанасий“ край село Златна ливада, Чирпанско.

Свети Атанасий при завръщането си от църковния събор в Сердика през 344 г. отсяда точно в тази крайпътна станция – емпорията Пизос (Pizos), пише инж. Димитров,

защото тя е добре укрепено и сигурно място на главния римски път в Тракия. В публикацията си „Астрономически пособия на античния храм комплекс при манастира „Св. Атанасий“ в бр.27 от 04.07.2011 г. в НБП инж. Димитър Димитров излага тезата, че древният храм е бил посветен на Великата богиня майка и е християнизирани през 344 година от самия Свети Атанасий, а каменното стъпало, което днес е в църквата „Света Богородица“ в Чирпан, е донесено от калето на Златна ливада.

Интересни сведения за археологическите находки в региона дава и Неда Павлова в изследването си „Топонимията на Чирпанско“, издадено от Университетското издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2005 г.: *Намерените керамични фрагменти в м. Алтън могила свидетелстват, че е имало живот през V–VI хилядолетие пр. н. е. На североизток от нея в м. Чеурмаджи е било разположено селище-сателит. Намерени са два култови рова – трапецовидни, пълни с керамични фрагменти и оръдия на труда.* По данни от този труд, старата крепост в м. Хисарлъка се нарича „Деспот Никола“, а до нея е манастирът „Св. Атанасий“, датиращ от късната античност, многократно разрушаван и построяван наново. При Сойката, на Радкова могила, аязмото е възстановено през 1930 г., заедно с параклисчето дават днешния облик на обителта.

На III-я Международен конгрес по българистика, на 23.V.2013 г. в гр. София, археоложката Румяна Колева изнася доклад, в който изтъква, че средновековното селище на територията на днешна Златна ливада е установимо чрез съответните археологически артефакти още в периода IX–XI век.

Уникалността на манастирската обител се свързва и с мисията на Св. Атанасий в днешните български земи, мисионерството му във времена на противоборство между две идейно-догматични учения – православие и арианство, привлича български и световни учени. Създаването на православен център през 344 г. в този район е било повече от необ-

ходимо в ситуацията на ожесточени борби за душите на вярващите: епидемията спира с построяването на православен храм (първа легенда), светецът събужда спящия на пътя и се появява лековита вода, храмът се вдига от радост - събуждането на човека ражда живата вода, храмът е завършъкът на процеса, апотеоз на радостта (втора легенда).

Легендите за Св. Атанасий, които всъщност се базират на реален факт, потвърден от житието на светеца – от една страна, и останките от римския манастир и анализите на Александрийската патриаршия, от друга, говорят на един език, подчертава акад. д-р Росен Милев, а именно:

„България притежава един от най-древните, действащи и до днес, християнски паметници, който заслужава да бъде включен в листата на световното културно наследство на ЮНЕСКО.“

Още повече, че манастирът край с. Златна ливада е основан от личност, чиито мащаби на дейност отхвърлят всякакви граници, било то на тривиалната география или на науката като цяло, в популярния ѝ смисъл. Св. Атанасий се счита за преносителя и покровителя на християнството в Етиопия, той назначава сириец епископ Фраментий за пръв духовен пастир, когото обръща в Христовата вяра. Етиопия приема християнството като официална религия през IV век, по времето на цар Езана, вследствие на усилията на сириец Фраментий, наричан „Баща на мира“ и „Откривател на Светлината“.

Признание и почит Св. Атанасий получава у нас още по времето на Първото българско царство. През 906 г., по нареждане на Симеон, една от първите преводни творби на старобългарската литература, дело на Константин Преславски, е „Четири слова срещу арианите“ на Св. Атанасий. Така светецът става един от най-познатите и почитаните сред новопокръстените българи и техния духовен клир.

През 2016 г. в Германия излиза най-новата биография на Св. Атанасий Александрийски от немския историк проф. Манфред Клаус, преподавател по антична история в Уни-

верситета „Гьоте“ във Франкфурт на Майн, разказва акад. д-р Росен Милев в статията „Нови факти към откритието за манастира „Св. Атанасий“, в. „Чирпански новини“, м. май, 2017 г. Проф. Клаус констатира, че четири години след участието на Св. Атанасий в Сердикийския събор 343/344 г. светецът е бил на територията на днешна България, лансира се идеята, която е в процес на доказване, че тук светецът е написал своя знаменит труд за Светия Дух. Проф. Клаус прави уточнението, че за Великден 344 г. Св. Атанасий е бил в Адрианопол, т.е. Одрин, според собствените думи на светеца в неговите автобиографични бележки. Или с други думи, акад. д-р Росен Милев открива, че манастирът е основан през февруари 344 г., непосредствено след завършване на Сердикийския събор, а два месеца по-късно, самият Св. Атанасий документира, че е в Адрианопол за Великден и за да посети гробовете на 10 православни мъченици, убити от арианите. Между Златна ливада и Адрианопол разстоянието е 126 км, според специалистите то се е взимало за по-малко от едно денонощие, и то без да се галопира, а при нормален ход на коня (7 км в час). Двамата учени, проф. Клаус и акад. Милев, подготвят и публикацията на карта: „Пътят на Свети Атанасий“.

По повод 1690 г. от заемането на Александрийската катедра от Св. Атанасий Велики - на 03.02.2017 г. в СУ „Св. Кл. Охридски“ се организира научна конференция на тема: „Св. Атанасий, Сердика и Късната античност“. Организатори на академичното събитие са Богословският факултет на СУ, Центърът за изследване на патристичното и византийско наследство и гражданското сдружение „Св. Атанасий Велики“. Както разказва Мартин Митов в сайта mitropolia-sofia.org: едnodневната конференция е посветена на живота и творчеството „на един от най-значителните християнски мислители на всички времена“ – Св. Атанасий. Доклади изнасят 19 учени, работещи в различни сфери на хуманитарните науки, а надеждата на организаторите е събитието да се превърне в традиция.

Не случайно наречен „Велик“, Св. Атанасий продължава да вдъхновява учени, майстори на словото, художници и фотографи, да занимава умовете на теолозите и да носи сълзи на радост на всички, потърсили молитвеното му застъпничество.

В народните вярвания Св. Атанасий е брат-близък на Св. Антоний. Свети Атанасий е господарят на зимните студове и снегове, покровител е на домашните животни. Облечен с копринена риза, той отива в планината на бял кон и се провиква: „Иди си, зимо, идвай, лято!“. Зимният Св. Атанасий е известен още като Среди зима, след него денят започва да нараства с по едно житно зърно. На този ден, 18 януари, в Тракия се заколва черно пиле или кокошка, което се приготвя с ориз и се раздава на съседни и близки против болести. Перата се запазват, защото се вярва, че притежават лечебна сила. Жените не шият и плетат – ако се убодат, няма да зарасне лесно. Не варят боб и леща, за да не се разболеят децата. Атанасовден е празник на ковачи, железари и ножари, празник за умилюствяване на чумата, шарката и синята пъпка. За умилюствяване на шарките се пекат питки, които се надупчват с вилица, за да не се „надупчат“ децата от шарка. В някои райони на страната моми и ергени връзват люлки и вият хора. Блестящо описание на народните обичаи на Атанасовден прави Анани Стойнев в „Българска митология“, изд. „Захари Стоянов“ от 2006 г.

През 1930 г. светецът е обявен за покровител на железничарите, създадено е тяхно християнско дружество „Св. Атанасий“ при столичния храм „Св. Св. Кирил и Методий“, което просъществува до 1945 г. Два пъти в годината, на летния и на зимния празник на светеца, железничарите правят курбан и молят Св. Атанасий за неговото застъпничество. Така, през този 15-годишен период, през който Св. Атанасий покровителства българските железници, рязко спадат пътнотранспортните произшествия. Засвидетелствана е писмена благодарност на хората, регистрирали промяната в статистиката.

В своята многовековна история манастирът край Златна ливада е бил многократно разрушаван, опожаряван, съграждан наново. Той е действащо духовно средище по време на Първото и Второто българско царство.

По време на турското робство опитите да бъде заличен манастирът са неуспешни. Последното му възстановяване се свързва с годината 1844-а и с конкретен човек от село Златна ливада – дядо Мичо Рогоша. Явил се Св. Атанасий в съня на дядо Мичо и му показал мястото, където била заровена стара икона. Намерили хората иконата и по наставленията на светеца вдигнали наново храма.

В светата обител неведнъж се е крил и Дякона Левски, чието скривалище днес е реставрирано и може да се види от посетителите. Иконите от Георги Данчов-Зографина на иконостаса в манастирската църква са пренесени от Апостола, разказват златноливаденци. Случаят е описан в книгата на Славчо Делчев „По стъпките на Апостола“, разказан на автора от Георги Чапразов от с. Ценово, съвременник на Васил Левски и свидетел на случката. На път за Златна ливада Левски спира в овчарска колиба, за да се види със свои хора. Преди вечеря всички стават за молитва и тогава Левски изважда от дисагите първо иконата на Св. Атанасий, а след нея още три, пратени за манастира от неговия приятел и съратник Георги Данчов-Зографина:

„Чичо Димо се закръсти, коленичи пред иконата, взема я, целуна я и вика: „Боже, че това е Свети Атанасий, Свети Атанасий си ни довел тази нощ в нашата бедна колиба.“

И когато ми ги разказваше дядо Георги тези неща, тогава в моята душа изплува иконата на Рождество Христово, която бях виждал в нашата църква „Свети Димитър“ в с. Ценово. Притварях очи и виждах овчарите, кошарата, младенеца в яслата, мъдреците, Йосиф и Мария, но тук вече и Апостола Васил Левски между тях.

„Чичо Димо, не само Свети Атанасий, но още 3-ма свети хора вървят тая нощ заедно с мен.“ И Апостолът заизважда една по една от дисагите останалите икони на Свети

Йоан Кръстител, Исус Христос, на Богородицата с младенеца. Колибата за миг стана като един малък параклис. Всички стояхме в почуда, онемели. Апостолът наруши пръв мълчанието:

„Братя, тези икони ги изпраща Зограф Георги Данчов от Чирпан. Били са поръчани от големците на с. Алтънчаир за манастира на „Свети Атанасий“, с една дума, станах търговец на икони.

Е, върви, Дяконе – иконите ще те пазят.“

Преди да си тръгне от колибата на овчарите, Левски уговаря и следващата среща – на връщане от с. Ябълково всички да се съберат в манастира „Св. Атанасий“ и заедно с тамошните хора да положат клетва пред отец Йеротей.

Свидетел на революционните събития от това време е вековният дъб срещу манастирската черква, в селото е жива и историята за Димитър Комитата, прекарал от Чирпан до манастира Дякона, преоблечен като булка.

Манастирът става жертва и на комунистическия режим. През 60-те години на ХХ век е превърнат в овчарник, но не за дълго. Отново се намесва Свети Атанасий. Този път избира жената на партийния секретар – баба Димка Станилова. Три нощи поред баба Димка сънува Св. Атанасий, който ѝ казва, че голяма опасност грози селото, ако овцете не се изкарат от манастира. Престрашила се накрая баба Димка и разказала съня си на партийния секретар, но той се изсмял и я отпратил. Още на същата нощ обаче, Св. Атанасий предупредил и него, че ще вземе единствения му син, ако продължава да осквернява Божия дом. Хукнал тогава той към Чирпан да моли съпартийците си за помощ. Така помнят в с. Златна ливада този случай. (Историята е разказана от Надежда Станилова - „Пътят към храма“.)

Според някои тази намеса на Св. Атанасий спечелва застъпничеството на Людмила Живкова и по нейно нареждане през 80-те години се построява новата сграда на манастира. Различни са версиите в селото за благодеянието на Людмила. Разказва се, че Людмила Живкова е била пос-

ветена в тайните на древните знания и е знаела, че това е най-старият манастир на континента. Според други, тя е вярвала, че Св. Атанасий ще я излекува, но Бог я прибрал, преди да стигне до лечебния извор. Манастирът е бил под опеката на Тато, твърдят трети, заради близостта му с местен човек от селото.

И в годините на демокрацията Св. Атанасий призовава първия човек в държавата в лицето на министър-председателя на РБългария г-н Бойко Борисов, който през 2013 г. дарява средства за ремонтирането на старото западно крило, второ дарение прави г-н Борисов две години по-късно за отбивката на автомагистрала „Тракия“ и в двете посоки. Един от големите дарители през същата година е Димитър Минев от с. Дълбок извор.

Тук се пази копие на Реймското евангелие.

Няколко поредни години в началото на месец май в манастира се организира фолклорен фестивал „Гласове и ритми от Тракия“, който вече традиционно присъства в културния календар на община Чирпан.

Многовековната история на манастира „Св. Атанасий Велики“ край с. Златна ливада обобщава българският историк, променил науката с откритието си - акад. д-р Росен Милев:

Св. Атанасий Архиепископ Александрийски (ок. 296-373 г.), когото още ранната християнска църква почита като „Велик“ заради значимия му принос в богословието, е считан за „Баща на православието“ и за приносителя на монашеството от Египет на европейския континент. Британският историк сър Джулиан Хъксли (Sir Julian Huxley) - един от големите авторитети в съвременната историческа наука, подчертава изрично тази заслуга на Св. Атанасий за развитието на европейската християнска цивилизация в своите трудове още преди около тридесет години. Днес, след посещението и поклонението на 115-ия Александрийски патри-

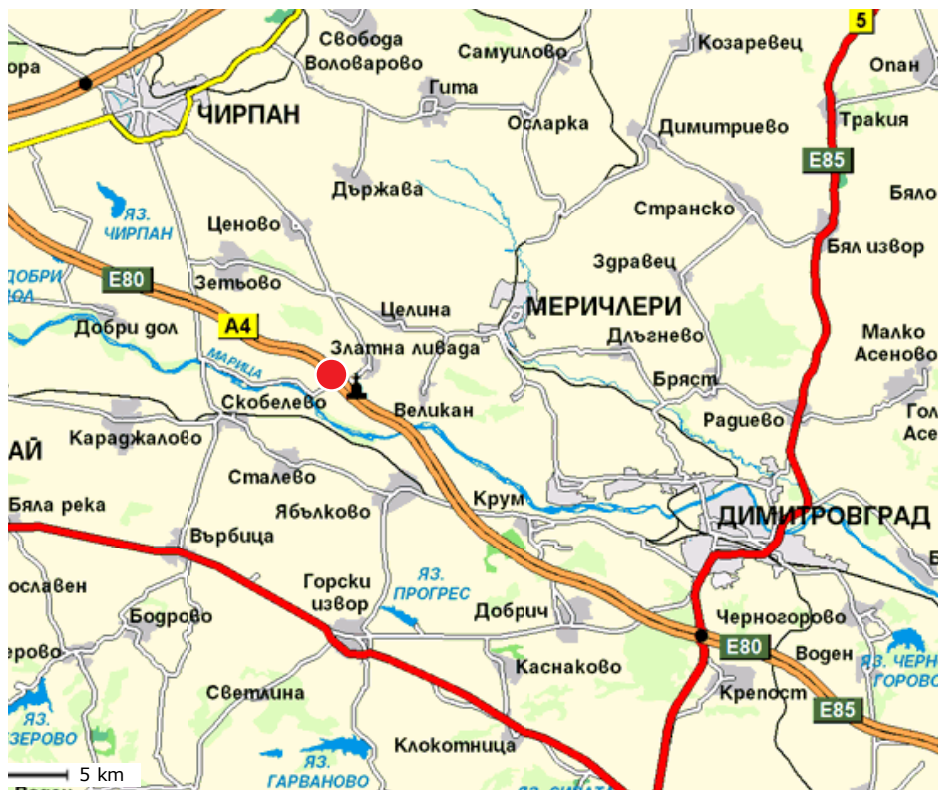
арх Петрос VII (1949-2004 г.) през 2003 г. в манастира край с. Златна ливада и хода на последвалите български научни проучвания, откриваме, че светецът по всяка вероятност лично е основал тази обител в далечната 344 г. Тогава Александрийският патриарх посещава днешните български земи във връзка с Вселенския събор в Сердика (343-344 г.) и както четем в житието му, отсяда по пътя си близо до Берое (дн. Стара Загора) и основава манастир. Това дело не е случайно – Св. Атанасий е един от големите радатели за чистотата на православната вяра и най-вече нейния постулат за Светата Троица в борбата срещу актуалната в онова време ерес на арианството (отричащо божествената равнопоставеност на Исус Христос). Нему светата църква дължи разгромяването на арианската ерес и създаването на Никео-Цариградския Символ на вярата (325 г.) А именно Мизия и Тракия, населявани тогава от траки и готи, са едни от основните арени на борбата между двете основни тогава течения в християнското вероучение. Мястото, където е основан манастирът, е избрано не само, защото е близо до стратегическия тогава път Константинопол – Сердика. То се намира освен това в подножието на важна крепост, чиито останки се виждат и до днес над манастира, а също така и до тракийски нимфей. Него явно светецът „преобръща“ от езическо в християнско водно светилище – практика, типична за онази епоха на преход към новата християнска вяра. Явно основателите на такива обители, благодарение на дарбата си, са умеели да откриват и освещават онези места, които днес наричаме лечебни енергийни центрове и които са едно от големите природно-исторически богатства на България. Местните легенди за лековитата вода на манастирския кладенец, свързани с основаването и покровителството му от светеца, многовековният континуитет на оздравителното поклонничество, видян

и в атрибути и практики, познати от Късната античност (приспиване в черквата с метални медальони на болното място и др.), също дават основание, наред с данните от житието и на някои първоначални археологически индикации, да се предполага основаването му в далечната 344 г. Уникалността на този пръв и най-стар европейски манастир (следван от „Кандида каса“ в Шотландия, основан през 360 г., и от двата манастира, основани през 373-375 г. от Св. Мартин в днешна Франция) се допълва и от постницата в скалите над него. Това е чудотворна дупка, обитавана от светеца и неговите следовници в дни на пост, молитва и усамотение, през която поклонниците минават за здраве и благоденствие. Такива постници са част от духовния и архитектурен ансамбъл обикновено на най-значимите манастирски обители, каквато например у нас е постницата на Св. Иван Рилски до Рилския манастир. В своята близо 1700-годишна история манастирът многократно е разрушаван и съграждан отново. Има безспорен археологически материал за неговото съществуване през Средновековието, получен по време на археологическите сондажи през 70-те години на миналия век и съхраняван днес в Историческия музей в Стара Загора. Легендите разказват, че тук са се криели Апостолът на свободата Васил Левски и други участници в освободителното движение. По време на комунизма манастирът отначало е превърнат в овчарник, но както разказва една от многобройните легенди за него в близкото село Златна ливада, благодарение на Св. Атанасий (който обикновено се явява на сън при вземането на съдбоносни решения), отново е възстановен като монашеска обител. Нещо повече – в началото на 80-те години по идея на Людмила Живкова е построена нова, голяма сграда на манастира, която и по обем, и по архитектурна внушителност го нарежда и днес сред първенстващите български манастири.

Една от новите впечатляващи придобивки на манастира е египетската икона на Св. Атанасий в църковния храм, подарена по време на посещението тук от Александрийския патриарх Петрос VII. Манастирът е разположен над самото село Златна ливада, на десния бряг на Стара река, сред красива природа, на добре оформен хълм. Като природо-архитектурен ансамбъл той напомня на „малък“ Царевец, включително и с останките от старата римска крепост на другия хълм на реката. Така манастирският комплекс, съчетаващ древната християнска традиция с рядка природна красота, предлага прекрасни условия за културен и екотуризъм. Потокът от български и чуждестранни туристи е привлечен от многото легенди за изцеление и от поклоннически и познавателен интерес. Той бележи връх всяка година на 2 май, когато е един от храмовите празници на манастира (другите празници, които се честват, са на 18 януари и 14 октомври в чест на Св. Петка Българска и параклиса в монашеското крило). Тук се събират по няколко хиляди души. От 2004 г. манастирът е обект на засилен интерес от страна на историци, археолози, етнологзи, които проучват най-древната му история във връзка с изследванията за началото на християнството в Европа и на богатата мисионерска и богословска дейност на Св. Атанасий. Голяма ценност също е и копие от Реймското Евангелие. Манастирът „Св. Атанасий“ край с. Златна ливада, Старозагорска област – първият манастир по българските земи и най-старият в Европа. Проучванията на изследователския екип на сдружение „Балканмедиа“, включително и научната експедиция в манастира „Св. Атанасий“, която беше осъществена на Атанасовден, 18.01.2004 г., доказаха, че това е първият манастир, основан по българските земи, и най-старият, при това действащ и днес, манастир на Европейския континент.

Полезна информация

Местоположение: Манастирът се намира в Южна България, край с. Златна ливада, Чирпанско, на 15 км от Чирпан и 50 км от гр. Стара Загора.



Работно време: Манастирът е отворен за поклонение всеки ден от 07 до 16 часа.

Телефони за контакт: 0416 / 88 917, 0888 30 18 48

Храмов празник: Празникът на манастира се отбелязва на 2 май.

Чества се и на 18 януари, Зимния Атанасовден - датата на последното завръщане на светеца, след гоненията му от арианите.

II. Житие на Св. Атанасий Велики, Архиепископ на Александрия

ТРОПАР НА СВ. АТАНАСИЙ ВЕЛИКИ: „ Стълб си бил на Православието, като си утвърдил Църквата на Божествените догмати, свещеноначалниче Атанасие, защото като си проповядвал Сина, Единосъщен на Отца, си посрамил Ария. Отче преподобни, Христа Бога моли да ни дарува велика милост”.

СВ. АТАНАСИЙ ВЕЛИКИ – този безсмъртен пример на добродетелен и богоугоден живот, велик защитник на християнската вяра и на учението за боговъплъщението, този изтъкнат богослов и учител на църквата се родил около 297 г. в столицата на Египет – Александрия. Родителите му, които били бедни, но благочестиви християни, му дали добро образование, като заедно с това изучавал усърдно и Священото писание. Благодарение на бележитото катехизическо училище, с което се славел по онова време културният център Александрия, Св. Атанасий получил много добра подготовка за бъдещата си архипастирска дейност. Дълбоката вяра, големите дарования и благочестие на младия Атанасий привлекли вниманието на Александрийския архиепископ Александър и той го взел при себе си, като го назначил за свой помощник и секретар в кореспонденцията по църковните дела.

Под грижите и ръководството на просветения архипастир, Атанасий още повече задълбочил своите богословски познания. В сан на дякон бил ръкоположен в 319 г. През това време той вече бил известен със съчиненията си: „Против езичниците” и „За въплъщението на Бог Слово”; това били неговите първи съчинения, написани рано, но обещаващи голямо творческо бъдеще. Като дякон на архиепископа, Св. Атанасий присъствал и взел дейно участие в заседанията на Първия вселенски събор в Никея (325 г.). По думите на Св. Григорий Богослов той „бил удостоен с първенство между събралите се” епископи, като защитавал с твърдост и вяра истинността на светото Православие. На

Първия вселенски събор присъствал и самият император Константин Велики. Тогава Арий бил решително осъден и отлъчен от Църквата. Осъдени били и мнозина от неговите упорити привърженици, много от които били приближени до двореца епископи. Именно за това борбата продължила и много след именития събор и Св. Атанасий щял много да пострада заради предаността си към православието.

Наскоро след това починал светейшият Александър. За негов приемник на Александрийската катедра единогласно от всички православни бил избран Атанасий, като ученик, достоен за такава чест. От това време започнали за него непрекъснати тревоги, беди и страдания. Не един път той бил изправян пред смъртна опасност. Пет пъти бил отстраняван от Александрийската архиепископска катедра и прекарал повече от 17 години в изгнание. Целият живот на Св. Атанасий бил жертвен подвиг в защита на вярата и запазване на мира в църквата. Но той имал и приятели - последователи на чистото православие, които му помагали срещу машинациите и клеветите от страна на арианите и мелетианите. Няколко пъти неговите врагове успявали да извоюват неговото осъждане и изгнание, но на римския събор в 340 г. Папа Юлий 1 (337-352 г.) оправдал светителя. Правдата била потвърдена и няколко години след това от събора, който се провел в Сердика-София в 343 г. Едва към края на живота си Св. Атанасий се успокоил за няколко години.

Свети Атанасий Велики бил един от най-знаменитите писатели на древната църква. Отличавал се със съвършено знание на Св. Писание и богословски талант. Понеже целият негов живот преминал в борба с арианите, съчиненията му носят печата на тая борба и са насочени основно против арианите. От всичките 47 години на своето епископско служение, той прекарал около 20 в изгнание. През това тежко за него време той написал много книги и писма, повечето от които са дошли и до нас. Съчинил три апологии – защити на православната вяра: „Против езичниците“, „Против арианите“ и „За възплъщението на Словото“. Срещу

еретика Аполинарий и разколниците-новациани написал съчинението „За Св. Троица“. Послание към Епиктет, еп. Коринтски - за Божествената и човешката природи на Исус Христос; Четири писма до св. Серапион, еп. Тмуитски, в които доказва Божеството на Св. Дух и равенството Му с Бог Отец и Бог Син, против македонианите; Послание за определенията на Никейския събор в защита на единосьщието; Книга за Светия Дух и т.н. Житието на Св. Антоний Велики също е написано от него. Също така и тълкувания на множество книги от Св. Писание, прекрасни проповеди и много послания за различни теми до различни лица. В тези негови съчинения са пръснати най-дълбоки и преливащи от истинска мъдрост богословски и нравствени истини.

Нему Св. Църква дължи разгромяването на опасната арианска ерес и създаването на Никео-Цариградския символ на вярата. Също така житието на Свети Антоний Велики, оказало огромно влияние върху развитието на монашеството, особено на Запад. И в богословието, и в личния живот Св. Атанасий всякога ще бъде велик образец на всички поколения миряни и епископи.

Така престарелият Христов войн, след тежки трудове и смели подвизи, като защитник на православието, не задълго преди самата своя кончина управлявал в тишина и мир своята катедра. Той починал в Господа на 2 май 373 г. и се присъединил към Св. Отци, патриарси, пророци, апостоли, мъченици и изповедници, подобно на които се подвизавал на земята. На 18 януари Св. Църква е установила съвместно честване на двамата александрийски архиепископи Атанасий и Кирил (+444 г.), които главно са допринесли за защитата на православието от двете ереси - арианство и несторианство. Сам Св. Атанасий Велики получил светлите венци и въздаяние от неизречени блага от своя Господ Исус Христос, Комуто заедно с Отца и Светия Дух да бъде слава, чест и поклонение, сега и винаги и във вечни векове. Амин.

Житието подготви: **Отец Иван от храм „Възнесение Господне“, гр. София**

Няколко важни думи от завета на Свети Атанасий към хората:

(Откъс от семинарната работа, посветена на манастира „Св. Атанасий“ - на Васил Аргиров, студент по православна теология в Мюнхен, цитати от книгата на Диана Мечкова „Творете с вяра и любов“, София, 2015 г.)

„Хей, хора, бъдете хора, не зверове, бъдете човеци, а не човекоядци, бъдете добри и правете добро, без в замяна да очаквате нещо - и тогава ще бъдете благословени и удостоени с Божията Любов! Богат е човек, който има истинско сърце и го раздава на другите като не чака отплата, а се радва от радостта в очите на другия, получил любов, добро и топлина. Богатият, обграден със скъпоценни камъни, е изгубен и обезверен. Не може да обича и цени истински ценните неща от живота. Животът е един миг, една магия, една минута. Ако го губиш за маловажни неща, ще го пропилиеш, лутайки се в безвремето без Любов и желание да живееш истински и стойностно. Щом не цениш живота си - и другите не ще го ценят. Търсете истинския живот, дарявайте Любов и се стремете към световен мир на земята!“

„Когато влизате в Божия храм, ви моля да се почитвате, но не само хигиена на тялото ви, а преди всичко вашите души, защото вие не излъчвате светлина и не сте наред (нямате подредени мисли). Учете вашата традиционна музика, песни и танци, за да можете да сте в съзвучие с Бог. Наслаждавайте се на контакта с природата, също на живите и красиви ритми на вибрациите на музиката от античността. Когато сте настроени по този ритъм на народна-

та музика, вие сте създатели и освежавате важните тела. Обърнете се към чистотата, към богатството и изобилието от духовните традиции и добродетели, предварително засадени във вашата човешка природа от Създателя на Вселената.“

„Бъдете внимателни с думите си, с мислите си, с вашите чувства и емоции, които произтичат от светски събития. Те са несъвършени и затова светът ви е разхвърлян и несправедлив.“

„Към което се стремиш, ще го получиш; от каквото бягаш, това те застига.“

„Когато имате проблеми, не ги оставяйте настрана, а се заемете с тях – без да ги избягвате. Съдете по Небесните(Божии) закони, защото от тях идва мъдростта и силата.“

„Дяволът посети братята и аз бях много разтревожен, но се стараех да се моля пред Създателя(Бог) за спасение на душите им, точно както се молих за мене. Това е истината за мен.“

„Вие може да се обръщате молитвено към мен, но ако е само за добро!“

.....

Thema der Seminararbeit: „Das Kloster des Hl. Athanasios beim Dorf Zlatna livada (Goldene Wiese), Gemeinde Chirpan, Süd-Ost Bulgarien“ Seminarbetreuer: Prof. Dr. A-C. Marinescu / Dr. Nino Sakvarelidze

Vorgelegt von Vasil Argirov

Eingereicht am: 13.10.2017

III. Фотогалерия

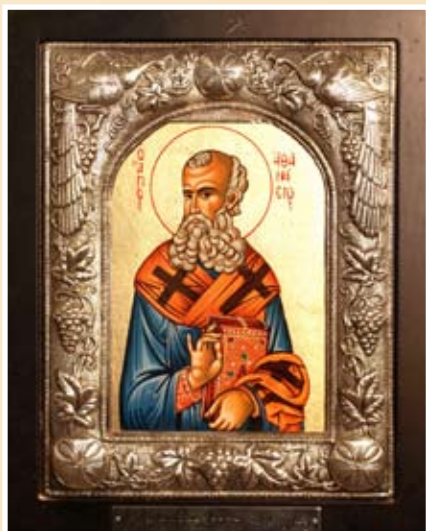
Фотограф: Георги Иванов



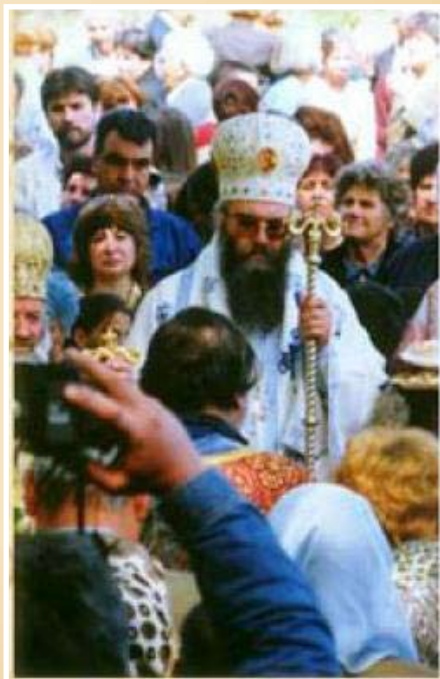
Общ изглед на манастирския комплекс



***Акад. д-р Росен Милев увлекателно разказва
за най-стария действащ манастир в Европа***



***Икона на Св. Атанасий,
подарена през 2003 година
от Александрийския патриарх
Петрос VII /1949-2004/***





На храмовия празник на манастира - 2 май



Постницата на Св. Атанасий



В постницата на светеца вярващите оставят греховете си



Реймското Евагелие / копие/



Гробът на Игумения Евдокия



Аязмото на манастира

IV. Художествени произведения, вдъхновени от историята на манастира

**Ярка светлина огряла небето над Златна ливада
по Йордановден**

Свещеник спасил момченце от ятаганите, камбаните на манастира забили, докоснати от невидима ръка

РОДОВ НИШАН

(Разказът на Илко Чамов „Родов нишан“ излиза за първи път във в. „Ориент Експрес“ през 2004 г., а през 2016-а дава заглавие на поредната книга на писателя.)

Било отдавна, отдавна, по турско време. Дълбоки снегове и лют студ заприщили задълго друмища и пътеки... Отряд еничари, начело с жестокия Дели Мурад, били принудени да стануват по-дълго от обикновеното гости при спяхията на село Балабанли* - Халил бей. Разкършили се верните султанови воини край къкрещите с овнешки мръвки казани, отпивали лакомо люта анасонлийка и всеки в себе си тайничко се надявал снегът до март да не се вдигне. Към Караатли* и Хаскъой* се бил засилил Дели Мурад, ама дебели ледове спрели големия сал на река Марица... Отягали се така рахат-рахат еничарите, докато една януарска утрин командирът им не запитал лукаво самия владетел на Балабанли:

- Ще те питам, Халил бей, ама право ще ми кажеш! Има ли във вашето село някоя, така, по-засукана мома или пък – булка хубавица? Сещаш се защо те питам.

Отпил спяхията от татлъ-кафето, позагладил с опакото на ръката черните си мустаци, поомислил се, покашлял и отдумал:

- К'ат ме питаш – ще ти кажа... В наше село това, дето

търсиш, не ще найдеш. Всичките ми – и аргати, и селяци, са все от нашите. Гяурски семейства тука нямаме... Ама баш като за тебе ще е булката на един хаирсъзин от Алтън Чеир* - съседното село. Него моите гавази го утрепаха полани, щото нещо им се канил. Тя, булката де, хем е млада, хем е красавица. Хубавата Калина ѝ викат! Гюзел Калина, ай завалла, ай завалла! – подигравателно се изхилил ба-лабанлийският управител на имотите и на ухо добавил: – Само малко да отмекне хавата и тръгвате към Алтън Чеир – ей го къде е! – и посочил с ръка, за да успокои Мурадовите мераци... Ама мерак така ли се потушава, рекъл на себе си Халил...

Дошло вече Богоявление, Йордановден. Дано да е последен от черните ни дни, молели се Богу и селяните от Алтън Чеир, и монасите от манастира „Св. Атанасий“. От сиво-синьото небе в този ден бавно падали пухчета, които напразно се мъчели да прикрият следите на млада жена с детенце на ръце. Успокой се, миличкото ми, стигаме вече, вече стигаме, шепнела тя и нежно-нежно почиствала с ръка снежинките от детската главица... Пътят ѝ минавал край Стара река, която носела към Марица едри буци лед, а отсреща се белеели старите дъбове на местността Хисаря. Комините на селото останали далеко зад тях, когато откъм последните къщи се чул пукот на пушки.

- Отче, мили отче, скрий ни! – проплакала тя, стигайки със сетни сили до манастирската врата. – Турци идат!

- Ти ли си, Калинке – познал я старият свещеник и залостил здраво вратата след себе си.

След не повече от час лично Дели Мурад захлопал с ятагана по манастирската врата:

- Ач капъ, папаз, ач капъ! Бен истийор Калина – сен сакълмайнъз!*

Обаче свещеникът бил непреклонен, отговарял с мълчание и след неуспешни кандърми, еничарите на Мурад разбили вратите. Дворът бил пуст. Само вратичката на параклиса леко стояла откrehната. Нахълтал вътре еничарският

командир барабар с коня си и що да види! – свещеникът кръщавал в сребърен съд, пълен с вода, малко момченце.

- Нямах ли страх от Аллах, от Господ, Мурад ефенди! – изкрещяло от яд отчето. – В Божи храм влизаш, барем от коня да беше слязъл!

- Немой ми дава акъл, папаз, ами вашата хубава Калина къде е ми кажи! – изревал с пълно гърло еничарят.

- Калина я няма вече, Бог я прибра при себе си. И ако много настояваш да я видиш – скочи и ти в реката!

Тук старият свещеник млъкнал. Избърсал сълза, пареща страните му, повил детето и се обърнал към изумения Дели Мурад:

- Ела да ти покажа нещичко! – и повдигнал крайчеца на детската дрешка. – Виждаш ли петънцето на лакътчето, същото и ти го имаш – ето! – и с един замах разкъсал кошулята на еничаря. – Чуй ме добре, Мурад, тебе аз съм те кръщавал, тук в този манастир, на този ден, на Богоявление. И същият този белег на същото това място – на лакътя, и Калина го има – Калинка, сестра ти... Малък беше тогава – не помниш! Турци дойдоха в нашето село, грабнаха те от ръцете на майка ти, а баща ти убиха! Само Калинка ѝ остана – това е истината, Димитре, и това е твоят истинско име... А малкият тук – посочил старият свещеник момченцето – е твоят племенник – синът на сестричката ти Калина.

Тъй рекъл отецът, а манастирските камбани сами забил и ясният им звън се понесъл нависоко, високо в небето. И когато цялото село Алтън Чеир излязло навън, за да чуе тържествения им звън – горе във висините облаците се разделили, снегът спрял, небето се прояснило и ярка Божия светлина във вид на Светия Кръст огряла всичко наоколо...

Спомних си тази приказна история, разказвана ми по Богоявление от моя добър съсед Динко Чавдара от Златна ливада, мир на праха му. Знам я от баща си, а той пък – от своя баща, завършваше разказа си той...

Отново бе Богоявление, Йордановден. Пътувах с авто-

буса за Златна ливада и приближавайки селото, почистих с ръка стъклото на прозореца. Горе във висините облаците се бяха отдръпнали, сякаш небето се бе отворило. А манастирските камбани отново биеха, докоснати от Божията ръка.

*Балабанли, Караатли, Хаскъой, Алтън Чеир – (старите турски имена на селищата Великан, Черноконеве, Хасково и Златна ливада)

* Ач капъ, папаз, ач капъ! Бен истийор Калина – сен сакълмайнъз! – (Отвори вратата, попе, отвори вратата! Аз искам Калина, ти не се притеснявай!)

Илко ЧАМОВ

* * *

ПЪТЯТ КЪМ ХРАМА

Вървя по прашния селски път, виещ се между сухи драки и широколистни дървета от едната му страна и хълм с отъпкана пътека към гробищата от другата. Внимателно избягвам дълбоките дупки по нетрайната асфалтова настилка. Пътят води към священо място – най-стария християнски храм в Европа – манастира „Св. Атанасий“. Стъпките ми са бавни и отмерени – стъпки на наследник на стогодишен род. Малко камъче влиза в обувката ми и дразни като миниатюрна прашина в окото. Изведнъж чувам гласа на баба: „Да спи зло под камък“. Отстранявам камъчето, хвърлям го в тъмните води на реката, че дано цялата забрава и тежка разруха на селото останат на дъното.

Златна ливада е село с дълголетна история. Плодородната златна почва и мекият климат – намира се на 15 км южно от Чирпан, са привлекли заселници от дълбока древност. Най-старите жители са битували тук през късния неолит, но селището се развивало най-бурно през Средновековието. То е заемало важно място в селищната система на Византийска Тракия и откритите архитектурни паметни-

ци свидетелстват за висок стандарт на живот и византийски лукс (според археолозите). Оттук е минавал главният римски път Сердика – Константинопол, върху който сега се изгражда автомагистрала „Марица“. Златни били и хората по тези земи – трудолюбиви, честни, отстояващи правата си. Въпреки турското си име „Алтън чеир“, в селото е немалко турски заселници. В началото на XX век било оживен земеделски център, но след 09.09.1944 г. започва масово обезлюдяване. Населението се стопява видимо с всяка изминала година до наши дни, когато са останали около стотина души.

Точно по тези земи, през 344 г. на път от Вселенския събор в Сердика към Египет Александрийският патриарх Атанасий отсяда в Римска крепост, чиито останки са запазени и до днес. Светията се отдава на пост и молитви за местното население да се избави от върлуваща епидемия. Молитвите му са чути от Всевишния, но той е решен да защити християнската вяра от широко разпространената по тава време арианска ерес. Еретиците отричали божествената равнопоставеност на Божия Син. За да утвърди християнските устои, привлечен от живописната природа и силния енергиен заряд на мястото, патриархът основава християнски храм. Според древни архитектурни паметници и оригинална книжнина, която се съхранява във Ватикана, това е най-старият християнски храм в Европа.

Манастирът стои смирено на скала, опасана от тънкото тяло на Стара река, на 3 км от река Марица. В 17-вековната си история многократно е разрушаван, опожаряван, изравняван със земята, а днес е притихнал паметник на силата на духовността. Тук се съхранява копие от Реймското евангелие, над което са се заклевали френските крале при коронясването си. Икона на Свети Атанасий, подарена от Александрийския патриарх при посещението му през 2003 г., е друга ценна реликва. В манастирските покои са се крили Васил Левски и други революционери. Духът на святост и смирение е толкова мощен, че превръща и атеиста в богомолец.

Баба ми беше вярващ човек. С цялото си сърце и начин на живот се посвещаваше в християнските добродетели. Тя беше достигнала до истината за смисъла на човешкия живот на земята в простички правила, които следваше до края на дните си. Времето на човека се заключваше в три факта: женитба, съпруг, деца, и затова думи като комунистически морал, езически ритуали или патриархални предразсъдъци бяха неразбираеми като пресъхнал извор на Бяла вода*. Мъдростта на битието се свеждаше до това дали постъпките на хората са за добро или за лошо. Силната ѝ християнска вяра устоя на много изпитания, но очевидно баба изпълни своя дълг – Бог я прибра на 24 декември – в навечерието на Рождество Христово. Всеизвестно е, че човек с мисия на земята приключва земния си път на свята дата. Дядо беше бригадир в ТКЗС-то, партиен секретар, отговорен комунистически функционер. Между тях съществуваха много силна връзка, нещо повече от любов. Чудно беше, как се разбират само с поглед или жест, как си казват всичко в тишината, без думи. Като млада, баба била сгодена за някакъв от нейното село, отвъд Марица, но влюбеното и непокорно дядово сърце не издържало и той със сговорна дружина я отмъкнал, за да му стане жена. Не била трудна задача за него, защото в жилите си носел кръвта на Станилови - видни комити и непокорници, познати на турските власти в областта в края на 19-и век. Плод на тяхната любов е единственото им дете – баща ми.

Младата невеста се грижила с любов и всеотдайност за сина си и за цялото многолюдно семейство в дома на свекървата – девери, етърви, племенници. Пъргаво шетала и въртяла домакинството, но най-ценна била ролята ѝ да възпитава в добро и красиво. Останалите фини тъкани платна, бродирани дантели на една кука и пъстри черги и пана са ненадминати по майсторска изработка и изключителна сръчност. А с готварските си умения и кулинарни експерименти се славеше извън пределите на селото. По време на пости готвела още по-усърдно, да са сити и вярващи, и атеисти. А вечер тайно се молела на Бог за здраве и

благоденствие на всички.

През онези години се изгражда социалистическото общество. Ехото от помпозните лозунги, че религията е опитум за народа, пристига в селото под формата на заповед за унищожение на манастира. Дворът на духовната обител е превърнат в овчарник. През ваканциите баба често ни водеше на разходка до манастира. Спомням си, че вече бяха започнали реставрирането му. Игуменката баба Евдокия много обичаше децата и винаги ни посрещаше с блага дума и интересна библейска случка, разказана като приказка. Тя заслужава нашия поклон – гробът ѝ е в двора на манастирската обител, близо до параклиса.

С издевателства и физическо насилие новата власт се опитва да унищожи всяка християнска проява. Който ходи на църква е преследван и наказван. Като силно вярващ човек, баба се възмущава от гаврата с християнските ценности, но като съпруга на партиец, решава, че е по-добре да си трае и тайно да се моли пред скритата икона вкъщи. Една вечер в съня ѝ се явява странник, който се представя за Свети Атанасий. Той я предупреждава, че ако не възстановят манастира, голяма беда ще сполети селото. Както често се случва, сънят е толкова силен, че го вземаш за истина и не знаеш сънуваното сън ли е, или истина. През деня била неспокойна и изплашена, но не споделя с никого терзанията си. След няколко нощи ѝ се присънва същия сън, този път светецът бил по-настойчив. Баба се стряска. Опитва да говори с дядо, но той, верен на партийните принципи, не пожелава да я изслуша. Тя отправя горещи молитви към всички светии да ѝ помогнат да намери изход. Минава време, нищо не се случва и тя се надява всичко да е било само сън. Но не е. На третия път в съня ѝ Свети Атанасий заплашва с нещастие не само селото, но и живота на баща ми. Очевидно било, че трябва да направи нещо. Най-напред дядо трябвало да я чуе и разбере. Отначало той не ѝ вярва. Но тя говорила кротко, смирено и настойчиво, както моли дълбоко изстрадал човек. Дядо използва влиянието си като партиен секретар и успява да придвижи молбата

за възстановяване на манастира до високите инстанции на властта. Говори се, че сънят на баба е успял да задвижи бюрократичната система, за да се отпуснат средства за обителта с помощта на Людмила Живкова. Построена е нова манастирска част със спални помещения, а районът наоколо е облагороден от местното население.

По калдъръмена пътека надолу се стига до аязмото – кладенеца, от който извира лековита вода. Хората вярват, че на 2 май – храмовия празник на манастира, ликът на Св. Атанасий се появява във водите му. Най-силно вярващите са го виждали в бели дрехи. Всеки поклонник пие за здраве и пречистване на душата си. Водата лекува главоболие, безплодие, нервни разстройства. Всъщност тук всичко лекува – водата, въздухът, спокойствието и най-вече вярата.

От аязмото пътеката води към постницата - Пасовата дупка, където Св. Атанасий се е посвещавал в пост и молитви. По дървено мостче над Стара река се стига до ярък надпис върху скалата. Вярващите минават през Пасовата дупка, за да се пречистят от греховете и да се помолят за здраве и благоденствие. Скалата се намира в стръмна местност - Сойката, отвсякъде заобиколена с широколистна гора. Странно загадъчна е през есента, когато се белее сред разнообразна палитра от цветове.

Вървя по пътя към храма и отново изпитвам силно възненение както винаги, когато идвам. Влизам през дървените порти и попадам в онзи мир и тишина, съизмерими само с осъзнатия душевен покой. Тук съм с целия род, усещам го. Минавам край стария дъб до параклиса, разперил кло̀ни като защита от недоброжелатели. Паля свещ и наблюдавам сенките от игривото пламъче върху иконите. Сенки на живи и мъртви, благородни и подли, вярващи и атеисти – всички пред олтара на вярата.

* Бяла вода е водоизточникът на селото, който снабдява няколко села наоколо.

МАНАСТИРЪТ „СВЕТИ АТАНАСИЙ“

Камбаната на българското слово,
напуканите устни на Христос,
загледан във гранитните основи,
ме караха да мисля, че съм бос.
Не бях ли бос сред горската светиня?
Дърветата с наресан алаброс
надничаха във цветната градина -
красива като пролетен въпрос.
Аязмото - око на манастира
изцеждаше сълзите си пред мен.
Във този миг го молех да не спира
и слушах, слушах тъжния рефрен.
След сблъсъка с кръвта и ятагана,
преглъщал многократния позор,
но сетне възвисен като въстание
отново пеел в българския хор.
Не знам дали е плакала Европа
за първата обител в оня мрак,
но лично Бог на портите му тропаше
и сяда да отдъхне със мерак.
Тук времето действително е спряло.
Единствено реката е във час
и всеки миг е някакво начало
на изповед, изречена на глас.

Ангел КРОСНЕВ

МАНАСТИРЪТ В ИЗОБРАЗИТЕЛНОТО ИЗКУСТВО



**Пейзаж от манастира „Св. Атанасий“
Художник: Делчо Димитров**

V. Спомени. Свидетелства за чудеса и изцеления

В с. Златна ливада още разказват за ония времена, когато в петък вечер чирпанлии идвали в манастира и бързали да заемат по-хубавите места в малката черква - първите гледали да са по-близо до олтара или до някоя определена икона. Да преспиш в черквата на Св. Атанасий, означавало сигурно изцеление и благодат, която отнасяш в дома си. Бабите носели черги и някакви други завивки, да застелят и да покрият децата, защото нощите тук са хладни, а те самите не мигвали и се молели до заранта за благоприятна развръзка на кахърите си... А когато през нощта се случвало някое дете да се стресне от неочакваното тропане тук и там от черквата, бързали да го успокоят с думите: Мълчи, бабо, няма страшно. Св. Атанасий излиза от олтара да те милне по главичката, че да оздравееш... До 70-те години на миналия век в манастира се пази древна лечителска практика - монахините раздавали на болните медальони с изобразени върху тях части от човешкото тяло. Ако страда от глава човекът, получава медальон с нарисувана глава, ако го боли крак, на металната пластина е нарисуван крак и т.н. Медальонът се връзвал на болното място и до сутринта всички оздравявали.

А следващия петък хората отново идвали, ама вече да оставят даровете си, защото от проблемите им нямало и помен.

И сега, когато влезете в манастирската черква, вижте лявата страна, затрупана с икони. Всички те са дарени от благодарност за чудодейната помощ, получена от Св. Атанасий. Икони, монети и писма до светеца хората оставят и около аязмото с лековита вода, и в постницата.

Много са виделите образа на Св. Атанасий в кладенеца, светецът се появява в бяло, но не на всеки, а само на найчистите и праведни души. Водата на аязмото има лечебна сила и не може да се ползва току-така, предупреждават местните жители. Знаменателен е случаят от 50-те години, който изплашил до смърт баба Бина. Тогава, всеки ден

учителката от детската градина водела децата под големия манастирски дъб да поиграят на открито под дебелия сянък. Веднъж баба Бина, готвачката на детската градина, решила да измие на кладенеца чинийките, в които носели закуски на децата. Вдигнала капака на кладенеца и що да види – водата залудувала, заскачала, пръскала чак догоре. Уплашила се баба Бина, хвърлила чиниите и побягнала. Ядосал се е Св. Атанасий, клатят глави старите жени в селото...

Славата на чудодейната вода привлича стотици болни от цялата страна; чудесата в манастира, започнали със самото му създаване, продължават и до ден днешен.

Няколко истории от първо лице:

Тодорка Радева, кметски наместник на с. Златна ливада, 2003 – 2011 г.:

На 18 януари 2004 г., Зимния Атанасовден, срещнах акад. Росен Милев и секретарката му. Неговото идване беше свързано със статия на журналистка от в. „Новинар“, която идва в манастира предната седмица.

Заведохме акад. Милев при най-възрастната жена в селото – 90-годишната баба Минка, и тя му разказа своята история. Майка ѝ умира при раждането. Когато станала на една годинка, баба ѝ от Чирпан я довела в манастира, оставила я в църквата и избягала. Осиновителката ѝ и баба ми са работели в манастира, те я и отглеждат. Баба Минка разказа и легендата за Св. Атанасий - когато той отивал на Вселенския събор в Сердика, намерил заспал овчар край реката, събудил го и му казал да събере дружина, да повдигнат тази скала: Под нея ще бликне лековита вода, и постройте манастир, заръчал светецът.

Легенди се разказват за много хора, намерили изцеление от водата на аязмото, след като са се измили и са пили от нея.

Има много кръстени деца Атанас, защото са заченати след идването на родителите им в манастира. Аз знам за 16

Атанасовци.

На двора пред църквата бе доведено момченце в инвалидна количка от гр. Кърджали – когато свърши службата, детето стана и тръгна без чужда помощ.

Служителка от Община Чирпан сподели с мен, че като била малка страдала от болни уши, лекарите не успели да помогнат, но баба ѝ я довежда да преспи в манастира, да се измие с водата, и на сутринта нямало и следа от болните уши.

Веднъж пристига притеснен баща, който води психично болно момче. Игуменката Екатерина го завежда до кладенеца, изважда кофа с вода и я излива върху момчето. То се стреснало и оздравяло. Разбрахме после, че е студент, а бащата направи голямо дарение от благодарност към Св. Атанасий.

През 1987 г. моя близка роди мъртво дете, след това известно време не можеше да зачене. Поднесох бебешки дрешки на Света Богородица в църквата, до олтара, и се роди живо и здраво бебе.

През 2016 г. бях на манастира, когато пристигна млада жена с 5-годишно дете от Варна. Детето не можеше да говори. След четене на четиридесятница (40 поредни дни имената на болните да се четат в сутрешната литургия на манастира), детето започнало да говори. Получих картичка за Баба Марта, с която ми благодариха и радостно споделиха, че детето проговорило и молбата им се е сбъднала.

Всичко се постига с Божията помощ и с вярата ни!

* * *

Игумения Агнеса, игуменка на манастира 2006–2009 г.:

Манастирът „Св. Атанасий“ е древен манастир. Невеоятна е духовната сила на Св. Атанасий и тя те докосва, още щом прекрачиш прага на обителта. Светецът лично е основал манастира през 344 г., обърнал е населението от езическо в християнско и така го спасил от надвисналата опасност.

И до ден днешен Св. Атанасий не ни е оставил без своето молитвено застъпничество. За това говорят чудесата, които стават непрекъснато в този манастир. Много пъти съм разказвала случая за двете сакати дечица. Разказът е от 1938 г. и е записан в манастирската книга от Атанаска, оздравяла в манастира „Св. Атанасий“. Тя вече има внуци и правнуци. Двете деца преживяват нещастие и окуцаяват. Тогава баба Жельовица от Чирпан праща Атанаска в манастира, детето се измива с водата от изворчето и още на същия ден прохода. Другото дете не идва в манастира и остава куцо за цял живот.

Много са хората, докоснати от благодатта и изцелени. Особено силно помага водата от аязмото при хронични заболявания, на хора, дълго и безуспешно търсили решение на здравословните си проблеми; манастирът е известен и с бързата си помощ на бездетни родители; в Книгата с Божиите чудеса са описани и случаи, в които след пренощуване в храма, измиване и пиене на лековитата вода, деца, които не са можели да говорят – проговарят. Всички, получили изцеление в манастира, се връщат и благодарят на Св. Атанасий, носят дарове, идват за венчавка или да кръстят децата си. Малко се иска от нас, хората. Ако човек се моли с чисто сърце и искрена молитва, няма начин да не си тръгне от манастира облагороден.

Св. Атанасий е много добър. Той бързо чува молитвите и ни лекува с отворени обятия!

* * *

Иванка Колева, клисар в църквата на манастира:

Шест години посрещаме и изпращаме поклонници от цялата страна и от чужбина, които идват на поклонение в светата обител – манастир „Св. Атанасий Велики“ край с. Златна ливада.

С моя съпруг виждаме как тези поклонници идват със своята вяра и надежда за изцеление и спасение, как всеки

от тях отправя своята молитва със сълзи на очи, а след това отиват до аязмото с лековитата вода да пият и да се измият. След време всеки от тях идва отново със сълзи на очи да благодари, че молитвата му е чута. После споделят с нас болката и радостта си за слава на Бога.

Намирали сме очила с диоптри по двора, оставени и непотърсени. Това означава, че не са повече нужни.

Други искат да кръстят детето си в манастира „Св. Атанасий Велики“, защото то е измолено от Бога и от Св. Атанасий точно в тази свята обител.

Една жена на около 70 години разказва как като малка е била много болна – от ушичките ѝ течала гной, къде ли не я водили – нищо не помагало. Родителите ѝ като чули за манастира „Св. Атанасий“, с. Златна ливада, решили да я доведат. Казва 70-годишната жена: Благодарение на тази свята обител и на лековитата вода от аязмото, аз стигнах тези години. И сега на тази възраст имам друг проблем, идвах, молах се, пих от водичката, всичко се разреши и сега съм дошла да благодаря.

В черквата имаше много поклонници, когато една жена извика на висок глас: Госпожо, госпожо, ето вижте - това, което лекарите трябваше да направят – Св. Атанасий и лековитата вода го извадиха от окоето ми. Жената държеше нещо като кожичка между двата си пръста. Казвам го, рече тя, за слава на Бога и да го разказвате. Да вярват хората, че стават чудеса!

Аз имам на дясната си ръка бенка – черна, голяма колкото грахово зърно, но вече я няма, благодарение на тази свята обител и на лековитата вода.

Когато човек има вяра, чисто сърце, моли се с искрена молитва, със сълзи на очи и с покаяние – чудесата стават. Вярвайте!

Благодарим на Бог, че ни е дарил с това свято място и всички ние трябва да го пазим и да го съхраним.

Също така трябва да благодарим и на архимандрит Борис, игумен на манастира „Св. Атанасий“, с. Златна ливада,

защото той се моли всеки ден за здраве и спасение на целия български народ и също така превърна тази обител в едно малко райско кътче на земята!

* * *

Станка Донева, на 80 г., от гр. Чирпан:

Аз съм възпитана в духа на християнските добродетели. Баба ми беше много вярваща жена, водеше ме от малка на неделна литургия. Тя спазваше стриктно всички пости и помня, че най-празничната гозба по време на пости беше картофи със сини сливи. Но дойдеше ли Гергьовден, баба влизаше в стадото, което имахме, и избираше най-хубавото агне, готвеха го с дядо и после тя тръгваше и раздаваше на цялата махала за здраве. Закон беше у нас в неделя да не се работи, колкото и работа да има, а на Разпети петък баща ми даже не впрягаше конете.

От 3-годишна обикалям по църкви и манастири. Всяка неделя баща ми ни качваше на каруцата и ни караше на поклонение в манастирчето на Св. Атанасий до село Златна ливада. Много е силен този манастир, особено силно е да се преспи в църквата за здраве. Кака Марийка, вече на 92 години, да е жива и здрава, ми е разказвала следния случай. Легнали да спят в манастира „Св. Атанасий“ и всички край нея заспали, само тя не могла да заспи. И по едно време през нощта, видяла как вратата се отваря и тя вижда с очите си – на прага застанал Св. Атанас! Той се прекръстил и казал: Благословени да сте всички, дето спите тука!

Това лято зет ми пожела да отидем. Още щом прекрачих прага, и почувствах облекчение, лекота, че съм там.

В постницата се промушва за здраве, да се очисти човек, греховете му остават там. Водата на аязмото лекува всякакви болести. Хората пият и си носят вкъщи да наръсят домовете си за здраве и благодат.

Това място е вълшебно!

* * *

Молитва

към Свети Атанасий Александрийски

Светителю отче Атанасие, ревнителю за Православната вяра и единство на Църквата, твоята ревност и обич към истината не ти даваше мира. Защото по-голямата част от твоето служение премина в борби и изгнаничество, за да защитиш Църквата срещу ересите. Днес ние прекланяме колене пред твоя образ и се молим: Както през земния си живот си се молил и застъпвал за истината и доброто, както си подкрепял своите единовеерци и не си лишил никого от нуждаещите се от архипастирската си помощ и закрила, така и сега погледни милостиво на тези Божии раби (имената). Отправи за тях молитвите си пред Света Троица, да им дари Бог здраве, спасение и успех в добрите начинания. Запази ги от ония, които искат да им сторят зло. Върни затворените и тези, които са в страдания в дома им, та всички да прославят Бога, Който праведните обича и грешните милва. Нему слава во веки веков. Амин!

СВАТЫЙ

ЛОДНАСІЙ



Библиография

- Събчев, Н., „История и етнография на град Чирпан“, 1938 г.
- Павлова, Н., „Топонимията на Чирпанско“, София, 2005 г.
- Димитров, Д., „Античният Пизос, Свети Атанасий и богоизбраните българи“, Ст. Загора, 2011 г.
- Милев, Р., „Манастирът „Св. Атанасий Велики“, с. Златна ливада“ (брошура), общ. Чирпан, 2005 г., 2017 г.
- Жития на светиите, съставени от Св. Димитрий, митрополит Ростовски, Света гора, Атон, Славянобългарски манастир „Св. Вмчк Георги Зограф“, 2006 г.
- Thema der Seminararbeit: „Das Kloster des Hl. Athanasios beim Dorf Zlatna livada (Goldene Wiese), Gemeinde Chirpan, Süd-Ost Bulgarien“ Seminarbetreuer: Prof. Dr. A-C. Marinescu / Dr. Nino Sakvarelidze Vorgelegt von Vasil Argirov
- В. НБП, бр. 27 от 04.07.2011 г.
- В. „Чирпански новини“, м. май, 2017 г.
- Каравелов, Л. „Българи от старо време“, София, 1975 г.
- Шопова, Е., личен архив, 2004 г.
- Стойнев, А., „Българска митология“, София, 2006 г.
- Митов, М., сайтът mitropolia-sofia.org от 03.02.2017 г.
- Делчев, С., „По стъпките на Апостола“, издание на фондация „Ал. Кръстников“, 2011 г.
- В. „Абагар“, бр. 3, март 2004 г.
- В. „Ориент Експрес“, 14-20 януари, 2004 г.
- В. „Новинар“, 7 април, 2004 г.
- В. „Тракия ХХІ век“, бр. 5, 8 февруари, 2005 г.